

DEZVOLTAREA REGIONALĂ CA VECTOR AL SUSTENABILITĂȚII

REGIONAL DEVELOPMENT AS A VECTOR OF SUSTAINABILITY

SUSLENCO Alina, dr.asist.univ,

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Abstract: În cadrul acestei lucrări am analizat dezvoltarea regională a Republicii Moldova din perspectivă calitativă, analizând indicatori sub profil teritorial cu scopul evidențierii inconexiunilor existente între indicii dezvoltării regionale. Am trecut în revistă și concluzii relevante ale cercetărilor efectuate care au evidențiat faptul că odată cu dezvoltarea regională putem atinge și sustenabilitatea sectoarelor economiei naționale.

Abstract: In this paper we analyzed the regional development of the Republic of Moldova from a qualitative perspective, analyzing territorially the indicators, in order to highlight the existing interconnections between the regional development indexes. We also stated the relevant conclusions of the research that have proved the fact that together with the regional development we can achieve the sustainability of national economy sectors.

Keywords: dezvoltare, dezvoltare regională, variabile statistice, dezvoltare durabilă, indicatori regionali.

Jel: M1, R1, R5

Conținut

1.1. Dezvoltarea regională a Republicii Moldova

Republica Moldova trecând printr-o perioadă de urgență parcurge o perioadă dificilă de conturare și conturare a elementelor teritoriale, de uniformizare și definire a principiilor de dezvoltare regională cu scopul posibilității de integrare europeană. Astfel în Republica Moldova există 6 regiuni de dezvoltare, caracterizate prin elemente specifice fiecărei regiuni în parte.

Dezvoltarea regională, indiferent de dimensiunea supusă analizei, trebuie să se realizeze cu respectarea deplină a criteriilor și condițiilor care presupun atingerea unui nivel optim al dezvoltării durabile.

Analizând procesul dezvoltării regionale trebuie însă să constatăm că, deși în ultimul timp se manifestă orientarea spre liberalizare în promovarea politicilor de dezvoltare, în special în

domeniul economic, guvernele în speță factorii decidenți, indiferent dacă se află la nivel central, regional sau local rămân și vor rămâne unii dintre cei mai importanți actori ai dezvoltării durabile, care trebuie să reglementeze și să administreze activitățile în toate dimensiunile dezvoltării durabile și ale integrării acestora.

În ceea ce privește determinările dintre dezvoltarea regională și dimensiunile acesteia, pentru o mai bună evidențiere a interconexiunilor existente este supusă spre analiză figura 1.

Figura 1. Dimensiunile dezvoltării regionale

Sursa: adaptat de autor în urma analizelor

Conceptul de dezvoltare durabilă aparține teoriei noi a dezvoltării economice, ea însăși ramură relativ nouă a teoriei economice generale de care s-a desprins și individualizat la nivelul anilor '50-'60.

Conceptul de dezvoltare durabilă exprimă procesul de lărgire a posibilităților prin care generațiile prezente și viitoare își pot manifesta pe deplin opțiunile în orice domeniu: economic, social, cultural sau politic, omul fiind așezat în centrul acțiunii destinate dezvoltării. Dacă din perspectiva istorică, condițiile economice au avut un rol covârșitor în evoluția umanității, celelalte condiții nu mai pot fi astăzi, ignorate, componenta economică reprezentând însă factorul esențial al dezvoltării.

Elementul central al conceptului de dezvoltare durabilă este reprezentat de interacțiunea dintre populație, progres economic și potențialul de resurse naturale, evidențiindu-se probleme

esențiale generate de: optimizarea raportului nevoi-resurse, obiectivele de atins, mijloacele necesare, pe baza compatibilităților reciproce în timp și spațiu.

Obiectivul general al dezvoltării durabile este de a găsi un optim de interacțiune și compatibilitate a patru sisteme: economic, uman, ambiental și tehnologic, într-un proces dinamic și flexibil de funcționare.

Strategia dezvoltării durabile trebuie să fie, prin urmare, îndreptată către realizarea unei armonii între oameni, societate și natură, putând fi astfel rezumată printr-un proces care să vizeze co-evoluția dintre natură și societate. Prin urmare, dezvoltarea durabilă poate fi definită ca o modalitate a dezvoltării socio-naturale care asigură supraviețuirea și progresul neîntrerupt al societății și nu distruge mediul natural înconjurător. Îmbunătățirea calității vieții trebuie realizată fără depășirea cadrului capacității de rezistență a ecosistemelor.

O relație deosebit de importantă care trebuie analizată este cea dintre urbanism și mediu, aceasta fiind caracterizată printr-o complexitate de relații teoretice și operaționale. Natura acestor relații este exemplificată prin faptul că urbanismul, referindu-se la totalitatea activităților legate de amenajarea teritoriului localităților interferează pe multiple planuri și în numeroase subdomenii cu mediul, atât cel natural, cât și cel influențat de activitățile colectivităților umane.

Republica Moldova ar trebui să promoveze dezvoltarea omogenă integrată care este atinsă atunci când se poate constata realizarea unui echilibru din perspectiva celorlalte dimensiuni ale dezvoltării prezentate anterior. Dezvoltarea omogenă integrată presupune intersectarea măsurilor care vizează dezvoltarea locală cu cele care presupun dezvoltarea urbană secondate de o serie de măsuri caracteristice dezvoltării durabile.

În scopul analizei dezvoltării regionale în Republica Moldova vom analiza anumiți indicatori care caracterizează anumite laturi ale dezvoltării regionale din Republica Moldova.

Tabelul 1. Populația stabilă la 1 ianuarie 2015, mii persoane

	Total	Urban	Rural
Total populație	3555,2	1507,3	2047,9
Municipiul Chișinău	809,6	736,1	73,5
Nord	991,2	356,9	634,3
Centru	1058,7	207,2	851,5
Sud	533,9	141,6	392,3
UTA Găgăuzia	161,8	65,5	96,3

Sursa: Biroul Național de Statistică, 2015

Din analiza tabelului de mai sus observăm că cea mai mare parte din populația stabilă a țării este situată în regiunea centru unde locuiesc 1058,7 mii persoane sau 29,77 % din toată populația stabilă din țară. Însă, această regiune se remarcă și printr-o concentrare a populației rurale în regiune fapt ce ne demonstrează datele cuprinse în tabel, de unde observăm că 80,42% din toată populația regiunii locuiește în mediul rural și doar 19,58% în mediul urban.

Tabelul 2. Ratele mișcării naturale ale populației, 2014 sub aspect regional la 1000 locuitori

	Născuții-vii	Decedați	Căsătorii	Divorțuri
Total	10,9	11,1	7,2	3,1
Municipiul Chișinău	8,9	7,8	8,0	2,8
Nord	10,7	13,0	6,3	3,0
Centru	12,1	11,6	7,5	3,2
Sud	10,9	11,6	6,8	3,0
UTA Găgăuzia	11,9	11,2	7,5	2,8

Sursa: Biroul Național de Statistică, 2015

Din analiza tabelului de mai sus putem observa că regiunea cu cei mai mulți nou născuți la 1000 de locuitori este regiunea centru cu 12,1 nou născuți. De asemenea putem remarca faptul că regiunea centru și sud se marcă prin cel mai mare număr al persoanelor decedate la 1000 de locuitori, fapt ce ne demonstrează datele tabelului unde regiunea Centru și Sud au 11,6 decesate la 1000 de locuitori. Cel mai puțini decedați se înregistrează în municipiul Chișinău unde numărul decedaților șa 100 de locuitori este de 7,8.

Cele mai multe căsătorii s-au înregistrat în regiunea Centru și UTA Găgăuzia 7,5 căsătoriile la 1000 locuitori. Cele mai puține în regiunea Nord cu 6,3 căsătorii. Cele mai multe divorțuri au fost înregistrate în regiunea Nord și Sud- 3,0 pe când cele mai puține au fost înregistrate în municipiul Chișinău 2,8 divorțuri.

Tabelul 3. Câștigul mediu salarial pe un salariat în economie, sub aspect regional, 2014

	total, lei	în % față de 2013	în % față de câștigul mediu pe economie
Total	4172,0	110,8	100
Municipiul Chișinău	4927,7	109,1	118,1
Nord	3517,9	116,1	84,3
Centru	3256,0	113,5	78,0

Sud	3047,4	114,2	73,0
UTA Găgăuzia	3100,1	113,9	79,3

Sursa: Biroul Național de Statistică, 2015

Câștigul mediu salarial pe un salariat în economie este un indicator care ne reflectă dezvoltarea economică din regiune. Astfel putem remarca că cel mai mare câștig pe un salariat a fost înregistrat în municipiul Chișinău 4927,7 lei, cel mai mic câștig este înregistrat în regiunea de Sud – 3047,4 lei. Acest lucru ne punctează și asupra competitivității regionale, faptul că regiunea mun. Chișinău va atrage noi investiții, va avea resurse umane dezvoltate prin câștigul mediu salarial mai mare, resursele umane se vor îndrepta cu preponderență în această regiune pentru a fi remunerate mai bine.

Tabelul 4. Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului 2014, persoane

	2013	2014
Total șomeri	20873	20726
Municipiul Chișinău	3049	1645
Nord	6819	8083
Centru	7191	6856
Sud	3110	3338
UTA Găgăuzia	704	804

Sursa: Biroul Național de Statistică, 2015

Dacă analizăm tabelul 4, observăm că cel mai mare număr al șomerilor este înregistrat în regiunea de Nord 8083 persoane pe când regiune cu cel mai mic număr, în 2014, s-a înregistrat în UTA Găgăuzia 804 persoane. Astfel regiunea de nord trebuie să consolideze eforturile pentru a crea noi locuri de muncă în cadrul regiunii, să atragă investitorii străini pentru a putea redresa situația și de a micșora numărul de șomeri înregistrați.

Tabelul 5. Principalii indicatori pe economie, sub aspect regional, 2014, milioane lei

	Valoare Producției Fabricate	Valoarea producției livrate
Municipiul Chișinău	20958,2	20690,3
Nord	7680,3	7360,7
Centru	5944,8	5758,6
Sud	1208,6	1186,0
UTA Găgăuzia	988,9	868,3

Sursa: Biroul Național de Statistică, 2015

Din tabelul 5 putem observa că cel mai mare volum al producției fabricate la nivelul anului 2014 s-a înregistrat în regiunea municipiul Chișinău 20958,2 mil. lei, pe când cel mai mic volum al producției fabricate s-a înregistrat în UTA Găgăuzia 988,9 mil. lei. Valoarea producției livrate a înregistrat deasemenea o evoluție asemănătoare cu cea a producției fabricate. Astfel municipiul Chișinău s-a remarcat cu cel mai mare volum al producției livrate – 20690,3 și cel mai mic volum a fost înregistrat în UTA Găgăuzia 868,3.

Tabelul 6. Dinamica numărului de întreprinderi și de salariați sub aspect teritorial, 2014

	Nr. de întreprinderi			Nr. de salariați		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Total	48541	50681	52246	510191	519882	525198
Municipiul Chișinău	32127	33580	34506	304120	313068	316665
Nord	5876	5991	6160	88608	89508	89326
Centru	6756	7144	7523	66558	67551	68965
Sud	2481	2581	2655	34910	34435	14188
UTA Găgăuzia	1301	1385	1402	15320	15320	16054

Sursa: Biroul Național de Statistică, 2015

Din tabelul de mai sus observăm că cel mai mare număr de întreprinderi, la nivelul anului 2013, sunt concentrate în municipiul Chișinău 34506 pe când cel mai mic număr de întreprinderi sunt concentrate în UTA Găgăuzia 1402 întreprinderi.

Astfel din analiza datelor de mai sus observăm că regiunile din Republica Moldova înregistrează o evoluție diferită înregistrându-se asimetrii în dezvoltarea lor, în distribuția principalilor indicatori regionali.

Concluzii

Caracterul interdisciplinar al dezvoltării regionale este de asemenea evidențiat prin prezentarea unui număr de șase dimensiuni ale dezvoltării regionale precum: dimensiunea economică, socială, administrativă, urbană, ecologică precum și dimensiunea serviciilor.

Sunt evidențiate în egală măsură și efectele pe care fiecare dintre aceste dimensiuni le generează la nivelul regiunilor de dezvoltare, evidențiindu-se și de această dată necesitatea unei abordări interdisciplinare a procesului dezvoltării regionale.

Astfel putem conchide că Republica Moldova are nevoie de a implementa strategii eficiente, relevante pentru dezvoltarea regională pe tot teritoriul țării și de a integra măsurile de

dezvoltare regională într-o strategie integrată omagenă care ar permite țării de a specifica concret direcția spre care pășește și traseul competitiv european.

Bibliografie

1. Barro, R., Sala-i-Martin, X., „Convergence Across States and Regions”, Brookings Papers on Economic Activity (BPEA), 1991
2. Birsan, M. (editor, 2006). Integrare economică europeană, vol. III, Mediul european al afacerilor, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca
3. Boudreaux, K. Aligică, P.D., „Paths to Property. Approaches to Institutional Change”, in International Development, 2007, The Institute of Economic Affairs (IEA), Londra
4. Dinu, M., „Ieșirea din alternativă”, Economie teoretică și aplicată, nr. 10, 2006, București
5. Iancu, A., (2008). Convergență instituțională și integrarea în UE, Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice, București
6. Keating, M., (2008). Noul regionalism în Europa Occidentală: restructurare teritorială și schimbare politică, Institutul European, Iași
7. Kornai, J., „The Great Transformation of Central Eastern Europe: Success and Disappointment”, Economics of Transition, 14(2), 2007, pp. 207-244, in Marelli, Enrico,
8. Signorelli, Marcello, „Institutional Change, Regional Futures and Aggregate Performance in Eight EU's Transition Countries”, Quaderno, nr. 37
9. North, D. (2005). Understanding the Process of Economic Change, Princeton University Press
10. Pranab, B., „Institutions matter, but which ones?”, Economics of Transition, volume 13, (3), 2005, pp. 499-532
11. Steiger, O., „Property economics versus new institutional economics: alternative foundations of how to trigger economic development”, Journal of Economic Issues, 26, 40.1, 2006